

Carter de poble

(DE J. KRUDY)

Amb el vell carter del poble ningú no hi té secrets. Adhuc sap que la senyoreta Tina, la mestressa oficial, tenia més correspondència abans, que era l'amada d'un donzell brú, amb bigotet retallat, el qual deprés va maridar-se amb la filla de l'alcalde de Lèva, aquella mossa baixa i bofalluda, rossa, d'un ros vermell, d'un ros de cresta d'indiot, de rostre tacat amb escardelenques pigues.

Això m'ho contava el vell carter del poble, un idíl·lic vespre de Maig, seient en la humil oficina de Correus, d'on ell n'era amo i senyor.

—I sé encara molt més; però no vé a tomb ara contar ço que podria...

Hi hagué una pausa convencional, gairebé de teatre. Els anuncis i bands oficials penjats per les parets, esgrogueïts de tedi, dormien melanconiosos. Adhuc la cartera, la vella cartera de cuir negre i apelagós, jeia esllanguida en la taula de treball. Tot d'una, un tust vibrant i decidit revifà la monotonia de l'oficina.

—No és pas hora de despatx ara, rondinà malhumorat el vell carter. No obstant, s'aixecà de la cadira on seia, coixinada i tapissada amb sengles gruixos de diaris, i s'atancà a la porta. Constatà qui hi havia.

—Això ja és diferent! La senyoreta Tina!

I gentilment, amb moxaines de galant, cedí l'entrada a la novinguda.

Una minyona esblanqueïda, d'esguard quiet i suau, aparegué en la llinda. La vestidura seva, mig senyora, mig menestrala, la xelina tènua cavalcant les espatlles, i més que res, l'enfeblida, però insistent mirada que totseguit m'adreçà, foren motiu per a confirmar-me que aital forastera era la mestressa del poble.

La presència meva l'immutà. Un si-més-no concírosa romangué en el portal. De sobte, deixondint-se, vingué vers nosaltres illançà damunt la falda del carter una lletra closa.

—Jo mateixa he volgut dur-la, puix no tenia segells. Vós mateix poseu-els-hi. I, avergonyida, partí ràpidament de l'estança.

El vell carter l'acomiadà bromejant.

—I els diners dels segells, quan me'ls donareu?

D'una corredissa, però, la donzella s'havia allunyat, i per tant, no podia oir ço que li preguntava.

—El Correu ha de fiar, en els poblets, si vol tenir vida,—filosofà el vell, bo i cercant en el plec de les tires de segells. A esquitllentes, llegí l'adreça de l'envelop.

—Altra volta aquest Joan Johász. Està locada la senyoreta Tina...! Què en vol d'un casat?

Amb la lletra a les mans segué meditant en el setial encatit amb diaris

atapeïts d'articles i noves i diverses endergues intel·lectuals.

—Aquesta lletra d'ara és trista, senyor. Repareu com les llàgrimes han humitejat qualques lletres de l'adreça. Vegeu ací escrits els sospirs d'una noia oblidada, que en Joan Johász hi trobà i encara hi troba el Déu del seu viure, baldament jo sàpigua que ell és ja marit de l'altra i per consegüent que és un canalla.

—Doncs, digueu-me: per què li escriu ella, encara?

—Vós pregunteu això perquè s'ou jove i no heu tingut gaires tractes amb la vida. Nosaltres, els correuers vells, ja pla bé sabem endavinar-ho. Si Joan Johász hagués mort i fós ja soterrat a deu pams de fondària, respondria encara d'en tant en tant, belles paraules d'amor a la senyoreta Tina.

El vell carter del poble féu silenci. Omplenà de nou la pipa i en to baix,—com un murmurí, dirie's,—desgranà a les meves oïdes una dolça elegia a l'amor eternament fidel.

—Quan jo era jove, senyor, ja feia de correuer i llegia molts missatges amorosos. Aleshores l'organització dels serveis postals era diferent. Moltes vegades, obeïnt ordres superiors, havíem d'inspeccionar la correspondència d'individus sospitosos. Per aital raó, sense voler, havia trobat avinenteses per a llegir moltes lletres d'amor. I havia remarcat, senyor, que totes són iguals, com les fulles d'un arbre. Una llastimosa diferència hom observa, però, quan la mà del qui escriu va emmenada per un amor ferm i serè, o altrament, per un sentiment marcit i enfarfegós.

Quantes mentides s'hi diuen en les lletres íntimes! A ningú no li és permès de mentir tan agosaradament com als enamorats. Cada frase d'amor embriaga com els raigs del sol, com la flaire de les flors, com els perfums de l'Orient... Qui de jove no ha escrit coses d'amor, no sap pas ço que és la felicitat i ço que és la malaurança. I això, senyor, és una cosa perpètua, d'ara i de sempre... Dónes una carta de galant a una minyona i pensa ella: —Que és bon home, el vell carter!— Quan la lletra esperada es retrassa, la donzella bull de neguit i pensa: —Que és calmos, que és deixat, que és sonso, el vell carter!— Una missiva amorosa, perduda en el Correu, és causa d'una dolor gairebé tràgica. Jo estic en que l'Estat hauria d'ordenar que els plecs dels amants fossin curosa-ment administrats i lliurats apart.

M'estranyà la llarga locuacitat de l'ancià. Sorrut i callat de mena, devia tenir quelcom molt gros per a dir-me que fés tan llarg prefaci.

—Els clients nostres més bons són els enamorats. Bona parroquiana n'ha estat i n'és la senyoreta Tina. Però, malaguanyats segells que ha emprat i malaguanyada feina que hem tingut els correuers amb la seva correspondència! Joan Johász ja-

mai serà el marit de la mestresseta, malgrat ella no cessí de trametre-li llargues epístoles... De deu anys que durava l'enamorament d'ambdós. Totes les cartes llurs han passat per les meves mans. Jo he conegut els pesars, els somnis, els projectes, els batecs de cadascun; puix jo, senyor, em permetia obrir la seva intercorrespondència. Llegint-la, hi veia calcada la visió de la meva pròpia joventut. I quan ell li dedicava poemes cordials, — flors d'amor escrites, — jo els hi corregia, puix, sia dit sense fanfàrria, també sé conjuminar-ne de versos. Les paraules de discòrdia o de despit, que no hi manquen en aitals missives, eren ratllades per mí sense escrípol, fins a fer-les il·legibles. Així evitava una renyina cruent. Als vells ens cal tenir més prudència que no als joves. Això s'esdevenia, però, quan ambdós s'estimaven; ara ja no...

El vell carter acotà la testa i s'abstragué llargament. Els anuncis i fulles oficials, la cartera i els atuells restants de l'oficina, semblaven talment dolorits, esmaperduts. Condolgut, l'ancià correuer afegí:

—Ara ella seria doblement desgraciada si sapigués la veritat, puix a l'amor d'ell hi ha immolat la pròpia honra i àdhuc l'ànima. Les pobres noies del poble, poden, senyor, amar només una vegada... Després, si el galant les abandona i no compleix son deure, són doblement dissortades, puix el record del passat les turmenta i priva que sien de nou preteses per altre cor glatidor...

—Però, i Joan Johász? —vaig demanar vivament. La meva atenció culminava.

—Es un canalla!!!... Un dia vingué una carta d'ell que, com de costum, vàreig obrir. Era una nova breu, dita sense pietat, fibladora... Deia que s'havia d'emmaridar amb la filla de l'alcalde de Lèva, — aquella vermella i pigada, — per tal d'obtenir el càrrec de comptable municipal. Aleshores jo vaig meditar la qüestió. Donar aquell paperot a la senyoreta Tina, hauria estat pitjor que subministrar-li metzines... Vaig decidir, pretenint el meu deure de carter, fer fonedissa aquella repulsiva carta.

—I per què la mestressa escriu encara al seu Joan? Que no ho sap que ja és marit d'altra?

—Ella escriu les lletres, però cap no arriba al seu destí. Totes les tinc entafurades en un calaix de la meva calaixera. Joan Johász no rep cap nova de la infortunada.

—I les respostes, doncs, qui les escriu?

—Jo les escric, senyor. Jo responc en nom de l'íngnat. Imito tant com puc el seu caràcter de lletra, el seu estil, els seus juraments d'amor, i la resposta m'ix verídica. Ornamento l'envelop amb segells i timbrades d'estampillatge, per tal que aparenti venir del poble d'ell, i... així evito la perdició de la senyoreta Tina.